

INLEIDING: DE EXPEDITIE BEGINT

WELKOM, TAALWETENSCHAPPER!

Vandaag begin je aan een spannende expeditie in de wereld van jongerentaal. In dit taalboek ontdek je meer over jouw taalprofiel (of je taaltag), leer je bij over het DNA van jongerentaal én ga je als taalwetenschapper zelf op onderzoek uit.

4 onderzoekslocaties

Je doet onderzoek op vier locaties: buiten op verplaatsing, in de keuken, in de woonkamer en online op het internet.

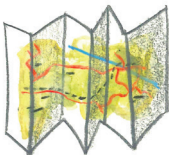
10 mini-onderzoeken

Op die locaties voer je 10 fantastische mini-onderzoeken uit. Zo ga je op taalsafari in de stad, doe je een onderzoek naar tienertaal voor de televisie en neem je je eigen chattaal onder de loep.

Bij elk onderzoek kun je een supersonische samenvatting lezen. Zo kun je beslissen welk onderzoek je het eerste wilt voltooien.

Help, waar moet ik beginnen? Geen nood! In elk onderzoek vind je een nauwkeurig stappenplan, met een voorbereiding, een uitvoering en een afronding.

De volgende symbolen helpen je daarbij:

Waar voer je je onderzoek uit?

Hoe pak je het aan?

Hoelang zal het duren?

Wat heb je nodig?

Wanneer je dit symbool ziet, raden we aan om een afdruk te maken van de tekening of pagina in het boek. Op die manier kun je tekeningen aan proefpersonen laten zien en tegelijkertijd

in je boek schrijven. Je vindt daar ook de invultabellen voor als je een onderzoekje meerdere keren wilt uitvoeren, of als je meer proefpersonen hebt dan in je boek ruimte is voorzien. Je vindt die figuren en tabellen via www.acco.be (Expeditie Jongerentaal).

Wist je dat?

Wanneer je de mini-onderzoeken uitvoert, zal je in het taalboek 'wist-je-datjes' tegenkomen. Je herkent ze aan het symbooltje links. Ze bevatten de leukste extra weetjes over jongerentaal.

Taaltip

Verspreid in het boek vind je ook 'taaltips' terug. Dat zijn korte aanwijzingen of adviezen over taal of specifiek over het Nederlands.

Taal take-away

Aan het einde van elk mini-onderzoek vind je de 'taal take-away'. Daar denk je net zoals een echte taalwetenschapper na over je resultaten en beantwoord je de onderzoeksvraag. Je beoordeelt ook even je eigen onderzoek: wat ging er goed en wat kon er beter?

Je onderzoeksdata indienen

Een taalwetenschapper vertelt de resultaten van zijn of haar onderzoek aan de buitenwereld. Ook jij kunt dat doen! Dien je onderzoeksdata in bij de universiteit en help zo een academisch artikel te schrijven. Je vindt alle instructies aan het einde van het taalboek vanaf pagina 191.

Inventaris van onderzoeksslang

Kom je een woord tegen dat je moeilijk vindt? Vanaf pagina 195 vind je een lijst met alle onderzoekswaarden die in het boek aan bod komen. Bij elk woord zie je een omschrijving. Die zal je vast op weg helpen!

Nu ben je helemaal klaar om je expeditie te starten!

Goede reis!

HET DNA VAN JONGERENTAAL

JONGERENTAAL: WAT IS DAT?

In dit doeboek doe jij als taalwetenschapper onderzoek naar jongerentaal. Om dat onderzoek te kunnen uitvoeren, is het belangrijk dat je eerst onderzoekt wat jongerentaal precies is. Misschien heb je al een idee?

Als ik jongerentaal moet uitleggen, dan zou ik zeggen:
jongerentaal is...

TIEN BOUWSTENEN VAN JONGERENTAAL

Een reis door al het onderzoek naar jongerentaal leert ons dat jongerentaal tien bouwstenen heeft. In dit hoofdstuk kun je de tien bouwstenen ontdekken. Lees ze grondig na, want de bouwstenen zullen van pas komen tijdens de tien mini-onderzoeken die je later zal uitvoeren.

Wist je dat jongerentaal vooral onderzocht wordt in een bepaalde tak van de taalwetenschap? Die tak heet de sociolinguïstiek. Sociolinguïstiek is de wetenschap die de sociale kantjes (socio) van taal bestudeert (linguïstiek). Zo onderzoeken sociolinguïsten bijvoorbeeld hoe mensen taal gebruiken om te laten zien wie ze zijn en bij welke groep ze horen.

1. WIJ TEGEN ZIJ!

Een eerste belangrijke bouwsteen van jongerentaal is het doel van jongerentaal. Jongerentaal dient namelijk om het groepsgevoel tussen vrienden te versterken. Een vriendengroep ontwikkelt vaak een eigen taaltje met specifieke woorden die alleen andere vrienden van de groep begrijpen. Dat zorgt voor een gevoel van verbondenheid: wie de woorden kent, hoort erbij.

Jongerentaal werkt ook omgekeerd. Het taaltje dient om buitenstaanders, zoals ouders, leerkrachten of andere klasgenoten, een beetje op afstand te houden. Die mensen kennen de betekenis van de speciale woorden niet, waardoor ze er niet bij horen. Jongerentaal zorgt met andere woorden voor **wij** (de vriendengroep) tegen **zij** (buitenstaanders).

Wist je dat een van de bekendste onderzoekers naar jongerentaal de Amerikaanse professor Penny Eckert is? In haar onderzoek liet ze zien dat jongerentaal méér is dan gewoon een slordig taaltje. Je ontdekt dit in de volgende bouwstenen.

2. JONGEREN GEBRUIKEN EEN SCHAKELAAR

Veel mensen denken dat jongerentaal de taal is die jongeren spreken. Dat is niet helemaal waar: die uitleg is een beetje te eenvoudig.

Jongeren gebruiken namelijk niet altijd jongerentaal. Ze stemmen hun taalgebruik af op hun gesprekspartner, net zoals een schakelaar. Zo weten ze heel goed wanneer ze jongerentaal kunnen gebruiken: met vrienden zetten ze de schakelaar aan. Jongeren weten ook goed wanneer ze geen jongerentaal moeten gebruiken: met leerkrachten of ouders gaat de schakelaar uit. Een juistere uitleg zou dus zijn 'jongerentaal is de taal die jongeren met hun dichte vrienden spreken'.

3. JONGERENTAAL VERANDERT RAZENDSNEL

Hierboven las je dat jongerentaal dient om de vriendengroep te versterken en buitenstaanders op een afstandje te houden. Toch nemen die buitenstaanders soms ook jongerentaalwoorden over. Misschien heb je je ouders al eens **oh my god** of **crazy** horen zeggen? Vond je dat **cringe**?

Wanneer ouders of leerkrachten een jongerentaalwoord overnemen, vinden jongeren dat woord niet meer zo cool. Iedereen kent dan de betekenis. De jongeren gaan dan op zoek naar een nieuw jongerentaalwoord: een woord dat buitenstaanders nog niet kennen. Dat zorgt ervoor dat jongerentaal razendsnel verandert.

Heb jij je ouders al eens jongerentaal horen gebruiken?

---

4. ER IS NIET ÉÉN JONGERENTAAL

Jongerentaal is de taal die jongeren met hun vrienden spreken. Het is belangrijk om te weten dat die taal overal anders is. De jongerentaal die jij met je vrienden spreekt, is heel anders dan de jongerentaal die tieners in Congo, Japan of Amerika met elkaar spreken. De jongerentaal van jongeren in Antwerpen is ook heel anders dan die van jongeren aan de kust of in Limburg. Toch zijn er een aantal kenmerken die in de meeste jongerentalen aanwezig zijn: Engelse woorden, versterkers, evaluatief taalgebruik en informele taal. De volgende bouwstenen gaan hier dieper op in.

Wist je dat er heel wat verschillende termen bestaan voor jongerentaal? Sommige termen zijn een synoniem en betekenen dus exact hetzelfde, andere termen verwijzen naar een specifiek stukje van jongerentaal. Zo bestaat er ook jeugdtaal, tienertaal, straattaal, chattaal (bouwsteen 10) en ten slotte de Engelse termen *youngspeak* of *slang*.

5. ENGELSE WOORDEN – HELL YEAH!

Een bouwsteen van jongerentaal die bijna overal ter wereld terugkomt, is Engelse woorden gebruiken. Denk maar aan **oh my god**, **crazy**, **cringe** of **last minute**.

Voor die Engelse woorden hebben we vaak ook een woord in het Nederlands. Zo kun je ook gewoon **oh mijn god** zeggen, of **gek** of **beschamend**.

Eerder onderzoek toont aan dat jongeren de Engelse woorden leuker vinden omdat die nog een extra cool laagje toevoegen.

Hoe zit dat bij jou?

Is er volgens jou een verschil tussen het Engelse woord **crazy** en het Nederlandse woord **gek**?

Is er volgens jou een verschil tussen het Engelse **oh my god** en het Nederlandse **oh mijn god**?

Is er volgens jou een verschil tussen het Engelse woord **cringe** en het Nederlandse woord **beschamend**?

---

6. EVALUATIEF TAALGEBRUIK: YAY OR NAY

Een belangrijke bouwsteen van jongerentaal is evaluatie. Jongeren evalueren of beoordelen namelijk heel vaak. Ze vertellen wat ze vinden van een film (die was **spannend!**) of ze laten weten hoe ze de leerkracht beoordelen (hij is **streng** hoor!). Evaluatie kan op veel manieren gebeuren, maar evaluatieve bijvoeglijke naamwoorden komen wel heel vaak voor. Denk maar aan de bijvoeglijke naamwoorden **saai**, **stom**, **lelijk** en **verschrikkelijk**, of aan **leuk**, **fantastisch**, **vriendelijk** en **geweldig**.

7. VLOEKWOORDEN: WOEPSIE FLOEPSIE

Een andere bekende manier om te evalueren is door vloekwoorden (**sh*t!**) te gebruiken. Hiermee laten jongeren weten dat ze de situatie helemaal niet leuk vinden. In dit taalboek is het voor een keer toegestaan om vloekwoorden te gebruiken.

Welke vloekwoorden ken jij?

Wist je dat vloekwoorden vaak korte woorden zijn omdat je ze snel moet kunnen roepen? Een ander weetje is dat vloekwoorden in een andere taal vaak sterker of juist zwakker klinken. Denk maar eens na over de Engelse vloekwoorden die je kent.

8. VERSTERKERS: ONTZETTEND-MEGA-FANTASTISCH-KEI-SUPER NODIG!

Jongerentaal bevat naast evaluatie of beoordeling ook versterkers. Jongeren willen namelijk de evaluaties die ze maken (die is mooi!) extra kracht bijzetten (die is **echt supermooi**). Dat doen ze met woorden zoals **echt, super, kei, heel** of **mega**, die we versterkers noemen. Je kunt het vergelijken met geluidsboxen op een feestje. De muziek is er al, maar de boxen zijn nodig om de muziek harder en beter te laten klinken!

Wist je dat je versterkers kunt stapelen? Zo zie je in jongerentaal vaak een hele reeks versterkers 'super-mega-mooi' achter elkaar verschijnen!

9. INFORMELE TAAL: GIJ DOET DA TOCH OOK?

Jongeren staan erom bekend dat ze af en toe informele taal gebruiken. Om dat uit te leggen hebben we twee belangrijke termen uit de taalwetenschap nodig: standaardtaal en tussentaal.

Standaardtaal is de taal die je vindt in de officiële woordenboeken en grammatica's van het Nederlands. Het is de taal die je op school leert en die je in het journaal hoort. Het is de taal die je zou spreken tegen de koning of tegen de eerste minister. Eigenlijk zijn er heel weinig mensen die vaak standaardtaal gebruiken.

Tussentaal is de taal die de meeste Vlamingen elke dag gebruiken. Het is een mix van de officiële taal met wat kenmerken uit de dialecten. Denk bijvoorbeeld aan **gij** in plaats van **jij** of **nie** in plaats van **niet**. Jongeren maken in jongerentaal vaak gebruik van tussentaal. Ook durven ze wel eens dialectwoorden te gebruiken. Zo heb je **goesting** (zin in iets hebben) of een **bakkes** (gezicht).

10. SPREEKTAAL ÉN SCHRIJFTAAL!

Jongerentaal komt zowel voor in gesproken taal als in geschreven taal. In geschreven taal denken we daarbij meteen aan chattaal. Chattaal is een soort jongerentaal die vooral opduikt wanneer jongeren met elkaar chatten.

Onderzoekers hebben beschreven dat chattaal drie belangrijke kenmerken heeft. Het eerste kenmerk is spreektaal, of schrijven wat je hoort. In chattaal zullen jongeren dus vaak **nie** schrijven in plaats van **niet**.

Een tweede kenmerk is korthed. Chatten moet snel gaan, dus jongeren gaan op zoek naar manieren om het typen te versnellen. Zo gebruiken ze afkortingen (**sws** – sowieso, **brb** – be right back, **fml** – f*ck my life) of laten ze letters wegvallen.

Een derde kenmerk van chattaal is compensatie. Omdat je bij chattaal je gesprekspartner niet kunt zien, weet je dus niets over de stem (klinkt die boos of blij?), over de gebaren of over de gezichtsuitdrukking. Jongeren gebruiken trucjes om dat goed te maken, of te compenseren. Zo gebruiken ze emoji's, plaatsen ze drukletters (**WOW**) of verlengen ze andere letters (**c-o-o-o-o-l**).

RECAP: EVEN SAMENVATTEN

Je bent nu helemaal op de hoogte van de bouwstenen van jongerentaal. Die bouwstenen zal je nodig hebben om de tien mini-onderzoeken in dit taaldoeboek te voltooien. Hieronder vind je het beknopte lijstje:

1. **Wij tegen zij**
2. **Jongeren gebruiken een schakelaar**
3. **Jongerentaal verandert razendsnel**
4. **Er is niet één jongerentaal**
5. **Engelse woorden: hell yeah**
6. **Evaluatief taalgebruik: yay or nay**
7. **Vloekwoorden: woepsie floepsie**
8. **Versterkers: ontzettend-mega-fantastisch-kei-super nodig!**
9. **Informeel taal: gij doet da toch ook?**
10. **Spreektaal én schrijftaal**

Klaar? Onderzoeken maar!

DE TAALTAG

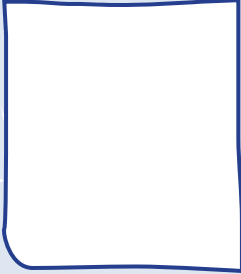
EEN OVERZICHT VAN JOUW TAALWERELD

EEN TAALTAG: WAT IS DAT?

In dit deel van het doeboek ga je rondsnuffelen in jouw taalwereld. Net zoals je vroeger een vriendenboekje had, met vragen als 'Wat is je lievelingseten?', zal je hier vragen krijgen over taal. Beantwoord de vragen en stel zo jouw taalprofiel of, met een cool woord, jouw taaltag op.

DIT BEN IK

Voornaam: _____

Familienaam: _____

Bijnaam: _____

Woonplaats: _____

Klas: _____

MIJN TALEN

Welke talen kun jij spreken, schrijven of begrijpen?

Deze taal (bv. Nederlands): _____

kan ik spreken schrijven begrijpen lezen

Deze taal: _____

kan ik spreken schrijven begrijpen lezen

Deze taal: _____

kan ik spreken schrijven begrijpen lezen

Deze taal: _____

kan ik spreken schrijven begrijpen lezen

Deze taal: _____

kan ik spreken schrijven begrijpen lezen

Wat is een taal? Dat lijkt een gemakkelijke vraag. Toch zijn onderzoekers al lang over het antwoord aan het discussiëren. Wat wel zeker is: talen die je niet kan schrijven, zijn ook talen! Een taal die je enkel thuis spreekt, is zeker ook een taal.

Wist je dat elke taal belangrijk en uniek is? Geen enkele taal is beter of slechter dan de andere. Ze klinken gewoon anders en worden ook gesproken in andere landen of gebieden. Zo zijn er wel meer dan 7000 verschillende talen in de wereld! Denk aan Hindi, Mandarijn, Frans, Amazigh, Pools, Zulu, Engels, Vlaamse Gebarentaal, Papiamentu, Nederlands en nog vele andere.

JONGERENTAAL

Hoe ziet jouw versie van jongerentaal eruit?

Dit jongerentaalwoord gebruik ik het vaakst met mijn vrienden:

Het woord betekent:

Duid aan hoe vaak jij deze bouwstenen van jongerentaal gebruikt. Lees daarvoor de bouwstenen in 'Het DNA van jongerentaal' (zie pagina 9) nog eens na.

	nooit	zelden	soms	vaak	heel vaak
Engelse woorden	☐	☐	☐	☐	☐
Evaluatief taalgebruik	☐	☐	☐	☐	☐
Vloekwoorden	☐	☐	☐	☐	☐
Versterkers	☐	☐	☐	☐	☐
Informeel taal	☐	☐	☐	☐	☐

Mijn favoriete Engelse woord

Mijn favoriete bijvoeglijk naamwoord (bv. leuk, stom, cool)

Mijn favoriete vloekwoord

Mijn favoriete versterker (bv. heel, kei, super)

Heb je een favoriet dialectwoord?

Teken hier je favoriete emoji

Wat betekent die emoji?

Wist je dat emoji's voor verschillende mensen heel iets anders kunnen betekenen? Denk bijvoorbeeld aan een duimpje. Wat betekent dat voor jou? Denk je dat je ouders dat ook zo zien?

DE BLITZRONDE

Hieronder zie je een aantal supersnelle vragen. Je maakt telkens een keuze tussen twee opties. Probeer niet na te denken en schrijf direct je keuze op.

1. Luisteren of vertellen?

Ik kies voor _____

2. Schrijven of spreken?

Ik kies voor _____

3. Pen of papier?

Ik kies voor _____

4. Frans of Engels?

Ik kies voor _____

5. Een taal goed kennen of alle talen een beetje kennen?

Ik kies voor _____

6. Alle talen in de wereld kunnen spreken of met dieren kunnen praten?

Ik kies voor _____

7. Nooit meer een woord fout schrijven of nooit meer je stem kwijt zijn?

Ik kies voor _____

8. Dagboek of chatbericht?

Ik kies voor _____

9. Een nieuwe taal leren van een vriend of via een schoolboek?

Ik kies voor _____

10. Emojis of woorden?

Ik kies voor _____

TAALVRAGEN OM OVER NA TE DENKEN

Als ik een taal was, dan was ik:

Heb je al eens zelf een woord uitgevonden?

Mijn grote taalwens. Als ik een wens mocht doen die iets te maken heeft met taal, dan zou ik wensen dat:

Je taaltag is nu klaar! Nu weet je al wat meer over de talen die jij spreekt, de woorden die je leuk vindt en de jongerentaal die jij gebruikt.

Je kunt de vragen in de taaltag ook eens aan je vrienden stellen: welke keuzes maken zij in de blitzronde? Natuurlijk kun je later altijd nog eens terugbladeren en lachen om de keuzes die je maakte en de antwoorden die je neerschreef.

DE EXPEDITIE

10 MINI- ONDERZOEKEN OP 4 LOCATIES

TIJD OM DE EXPEDITIE TE STARTEN!

In de rest van het boek ga jij als taalwetenschapper op pad op vier onderzoekslocaties: buiten (op verplaatsing), in de keuken, in de woonkamer en op het internet.

Kun jij de tien mini-onderzoeken *pico bello* uitvoeren?

OFF WE GO!
JONGERENTAAL OP
VERPLAATSING

INHOUD

Taal is overal! Of je nu op uitstap gaat, naar een familiefeest moet of gewoon door je stad of dorp wandelt, je gebruikt de hele tijd taal. In dit hoofdstuk ga je als taalwetenschapper op verplaatsing: wat kun jij te weten komen over jongerentaal in de volgende vier mini-onderzoeken?

MINI-ONDERZOEKEN

1. TAALSAFARI IN DE STAD

Tijd: 20 min – 2 uur | **Locatie:** wandeling (stad of dorp)
pagina 31

2. DE SUPER-MEGA-KEI-VETTE TURBOTELLING

Tijd: 2 – 3 uur | **Locatie:** plaats met veel mensen
pagina 49

3. SH*T! VUL AAN MET EEN VLOEKWOORD!

Tijd: 30 min | **Locatie:** familiefeest, verjaardagsfeest, jeugdbeweging
pagina 67

4. FAST FASHION? ENGELSE WOORDEN IN DE KLEERKAST

Tijd: 1 uur | **Locatie:** familiefeest, verjaardagsfeest, jeugdbeweging
pagina 83

BELEGDE
BROODJES

CAMERA
BEWAKING

1+1
MEGA
WEEK

KOFFIE BAR

1
UUR

Waar zijn
de giraffen?

BEST
BUY

STOP

Gewijzigde
verkeers-
situatie

TAALSAFARI IN DE STAD

SUPERPERSONISCHE SAMENVATTING

In dit onderzoek ga je op taalsafari.

Ga tijdens een wandeling op zoek naar alle teksten
en woorden die je in het straatbeeld ziet.

In hoeveel van de teksten vind je Engelse woorden terug?
En waarom staan er juist dáár Engelse woorden?

WAT GAAN WE ONDERZOEKEN?

Elk onderzoek, groot of klein, begint met een interessante vraag. In dit onderzoek draait die vraag om Engelse woorden in het straatbeeld. Veel mensen maken zich namelijk zorgen over Engelse woorden in onze Nederlandse taal. Zijn die woorden echt zo massaal aanwezig?

In dit mini-onderzoek bestaat jouw taak als taalwetenschapper uit twee delen. Eerst ga je na of je Engelse woorden kunt terugvinden in het straatbeeld. Ten tweede is het aan jou om te beschrijven waar die Engelse woorden tevoorschijn komen. Vind je een verklaring?

HOE GAAN WE DAT ONDERZOEKEN? MET LINGUISTIC LANDSCAPING!

Linguistic landscaping is een Engelse term voor een manier waarop taalwetenschappers aan onderzoek doen. Zo'n manier noemen die taalwetenschappers ook wel een **methode**.

Een **linguistic landscape** (of taallandschap) is alle geschreven taal die je op een bepaalde plaats kunt zien, zoals alle taal buiten op straatnaamborden, verkeersborden, reclameposters of in winkelatalages.

Wanneer taalwetenschappers de methode van linguistic landscaping toepassen, dan gaan ze dus op pad in een stad of dorp en noteren ze alle geschreven woorden die ze kunnen zien. Je kunt het dus vergelijken met een safari. Taalwetenschappers gaan alleen niet op zoek naar dieren, maar naar

taal! Net zoals bij een dierensafari, nemen de wetenschappers ook foto's. Nu niet van dieren, maar van de woorden die ze zien. De grootte en de kleur van de letters kunnen belangrijk zijn voor het onderzoek.

Wist je dat een van de eerste onderzoeken met linguïstic landscaping in België plaatsvond? In 1978 onderzocht Stella Tulp alle woorden op reclameborden in Brussel. Zo ontdekte ze dat de meeste reclameteksten volledig in het Frans geschreven waren. Hoewel in Brussel zowel het Frans als het Nederlands officiële talen zijn, kwam het Nederlands amper aan bod.

Doe jij jouw taalsafari in Brussel? Dan kun jij onderzoeken of het taalandschap na een kleine vijftig jaar veranderd is! Vind je meer Nederlands? Of vind je opeens Engelse woorden?

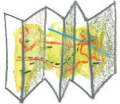
En daarna? Taalwetenschappers bekijken de foto's aandachtig en noteren welke talen erop staan en waar die taal tevoorschijn kwam, bijvoorbeeld op een winkelbord of op een verkeersbord. Daarna denken de wetenschappers na over wat dat zegt over de buurt. Wie zou er wonen? Waarom zie je juist die talen daar?

AAN DE SLAG!

STAP 1: JE TAALSAFARI VOORBEREIDEN

Voor je op pad kunt om je onderzoek uit te voeren, neem je een aantal beslissingen.

In welke stad of in welk dorp wil je graag aan de slag?

Dat kan je woonplaats zijn, maar dat kan ook een stad zijn die je bezoekt op vakantie, of het dorp waar je grootouders wonen, of een plaatsje waar je doorheen wandelt tijdens een schooluitstap.

Ik ga op onderzoek uit in: _____

Zin in een combo? Je kunt je onderzoek ook uitvoeren op verschillende plaatsen. Taalwetenschappers doen namelijk ook vaak aan vergelijkend onderzoek: ze gaan bijvoorbeeld na of het taallandschap in Brussel verschilt van dat in een klein dorpje. Jij kunt in dit taalboek hetzelfde doen. De onderzoekstabel in stap 2 zit twee keer in je boek zodat je het onderzoek ook op een andere plaats kunt doen. Geen tijd? Geen zorgen! Je kunt dit mini-onderzoek perfect uitvoeren met één wandeling!

Afspraken maken!

Bespreek met je ouders, met je leerkracht of met andere volwassen begeleiders wat de mogelijkheden zijn voor je wandeling. Kan en mag je alleen op pad? Vertrek je in een team, samen met een vriend? Bespreek ook hoe lang je wandeling kan en mag duren en stippel vooraf een route uit.

Ik voer het mini-onderzoek uit:

ALLEEN   MET OUDERS/LEERKRACHT   MET EEN VRIEND(IN)

Mijn route gaat langs: _____

Ik schat dat mijn wandeling _____ minuten duurt.

Wat heb je nodig?

Voor dit onderzoek neem je je taaldoeboek en schrijfgerief mee. Je vult de tabel aan op pagina 37. Verder komt een gsm of tablet met camera en een gezonde portie enthousiasme zeker ook van pas.

Checklist:

- SCHRIJFGERIEF   TAALDOEBOEK
- SMARTPHONE OF ANDER TOESTEL MET EEN CAMERA

STAP 2: TAALSAFARI UITVOEREN

Wanneer je je onderzoek goed hebt voorbereid en wanneer je zeker bent van je wandelroute, kan de taalsafari beginnen.

3, 2, 1 Start

Begin je wandelroute aan je vertrekpunt, bijvoorbeeld je woonplaats, je school of het station. Tijdens je wandeling doe je aan **linguistic landscaping** en spuur je goed naast je, onder je en boven je. Waar zie je woorden staan? Let goed op zaken zoals winkeletalages, verkeersborden, reclameposters en affiches.

***Bah, wandelen!** Hou je niet van wandelen? Je kunt dit onderzoek ook uitvoeren in een supersnelle auto-versie. Zoek samen met je vrienden, broers of zussen zo snel mogelijk naar woorden in vijf verschillende talen tijdens een autorit. Wie wint?*

Taal gespot?

Heb je woorden zien staan? Neem dan meteen een foto en vul de onderzoekstabel op pagina 37 aan. Daar zal je kunnen aanduiden WAAR je de woorden hebt gevonden, WELKE WOORDEN dat waren, in WELKE TAAL die woorden geschreven waren en HOE DE LETTERS eruitzagen.

Set op! Linguistic landscaping gaat om woorden die direct zichtbaar zijn in het straatbeeld. Het is dus niet de bedoeling om gebouwen binnen te gaan of gevaarlijke stunts uit te halen. De regel is: wandel enkel waar je zou wandelen tijdens een normale wandeling. Stunts houden we voor stuntvrouwen en stuntmannen in Hollywoodfilms.

Weet je niet direct met welke taal je precies te maken hebt? Neem zeker een foto. Je kunt later op het internet vast meer informatie vinden!

Extra wandeling?

Doe je nog een wandeling op een andere locatie? Herhaal dan stap 1 en stap 2, en vul een nieuwe onderzoekstabel in op pagina 40.

Klaar?

Kijk goed na of je geen onderzoeksmateriaal vergeten bent en keer veilig terug naar huis. Zorg ervoor dat je meteen je onderzoeksdata (hier zijn dat je foto's) veilig opslaat op een computer, harde schijf, USB-stick of in de cloud.

ONDERZOEKSTABEL – TAALSAFARI – WANDELING I

Woorden of zinnen die je gespot hebt	Plaats	Welke taal?	Hoe zien de woorden eruit? Kleur? Grootte?
_____ _____ _____ _____ _____	☐ Verkeersbord ☐ Winkelletalage ☐ Reclame ☐ Poster ☐ Anders: _____		
_____ _____ _____ _____ _____	☐ Verkeersbord ☐ Winkelletalage ☐ Reclame ☐ Poster ☐ Anders: _____		
_____ _____ _____ _____ _____	☐ Verkeersbord ☐ Winkelletalage ☐ Reclame ☐ Poster ☐ Anders: _____		
_____ _____ _____ _____ _____	☐ Verkeersbord ☐ Winkelletalage ☐ Reclame ☐ Poster ☐ Anders: _____		
_____ _____ _____ _____ _____	☐ Verkeersbord ☐ Winkelletalage ☐ Reclame ☐ Poster ☐ Anders: _____		